

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 15 augusti 1940 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av vattenrätt i Ume älv m. m.

(2:a avd.)

I propositionen nr 7 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 1 augusti 1940, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna de i statsrådsprotokollet omnämnda 27 avtalen, avseende förvärv av vattenrätt i Ume älv och i Vindelälven, *dels ock* medgiva, att av anslaget till statens vattenfallsverk för inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar må för guldande av de i avtalen överenskomna ersättningarna tagas i anspråk ett belopp av 74,035 kronor.

I två särskilda, den 28 maj 1940 dagtecknade skrivelser har *vattenfallsstyrelsen* hemställt om Kungl. Maj:ts godkännande av 27 vid skrivelserna fogade, under förbehåll av dylikt godkännande ingångna avtal om förvärv för kronans räkning av vattenrätt i Ume älv och i Vindelälven.

Det ifrågasatta förvärvet av vattenrätt i Ume älv avser vissa delar i ett fallkomplex, som består av Barseleforsen, Lekselemalen, Lekselet, Joranforsen, Storforsen, Handskforsen, Långforsen och Gottjakkforsen. Å hela detta fallkomplex belöper en fallhöjd av sammanlagt 35.7 meter, motsvarande 13,200 9-månaders-hästkrafter. Kronans andel i fallkomplexet har hittills uppgått till omkring 23 meter eller 8,600 9-månadershästkræfter, varför kronans majoritet i fallkomplexet i dess helhet redan är tryggad. Så är emellertid icke fallet med de två viktigaste forsarna, Storforsen och Joranforsen, med en sammanlagd fallhöjd av 13 meter. All den i enskild ägo varande vattenrätten inom ifrågavarande fallkomplex tillhör Grundfors byamän samfällt. De av byamännen, med vilka köpeavtal preliminärt uppgjorts, representera med sina fastigheter sammanlagt 41.6 procent av byns hela vattenrätt, vilket motsvarar ungefär 1,900 9-månadershästkræfter. Därest dessa köp godkändes, komme vattenfallsstyrelsens majoritet i samtliga i det föregående nämnda forsar med undantag för Handskforsen att vara säkrad, och därest en av styrelsen den 28 maj 1940 till Kungl. Maj:t ingiven anhållan om överflyttning till styrelsens förvaltning av vissa andelar i vattenrätten, som åbelöpte två av Västerbottens läns egnahemsnämnd för kronans räkning inköpta fastigheter, bifölles, skulle majoriteten i samtliga forsar för framtiden vara tryggad för kronan, framhåller styrelsen.

Det pris om sammanlagt 20,815 kronor, som säljarna betingat sig för den dem tillhöriga vattenrätten, motsvarar 11 kronor per 9-månadershästkræft.

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1940. 11 saml. 2 avd. Nr 7—8.

Vattenfallsstyrelsens framställning om förvärv av vattenrätt i Vindelälven avser Övre och Nedre Trollforsarna med en sammanlagd fallhöjd av 35,32 meter enkel strand. Härav belöpa 1,80 meter å kronoparken Arfböjern och 0,90 meter å hemmanet Arflund nr 1, medan återstoden, 32,61 meter, tillkommer byarna Ekorrsele och Ekorrlund. Genom de nu för godkännande framlagda avtalen komme kronan att bliva ägare till 49 procent av byarnas sammanlagda fallhöjd. Avtal hade därjämte träffats med ägaren till fastigheten Arflund 1², å vilken fastighet belöpte $\frac{1}{9}$ av fallhöjden utanför hemmanet Arflund nr 1. Därest nyssnämnda avtal av Kungl. Maj:t godkändes, komme kronan sålunda, om jämväl kronoparkens fallhöjd inräknades, att förfoga över 17,88 meter av den totala fallhöjden i forsarna, eller sålunda något över 50 procent.

De uppgjorda avtalen hava givits formen delvis av köpeavtal och delvis av servitutsavtal, beroende på om vederbörande fastighetsägare ägt strand vid Vindelälven eller icke. Det pris om sammanlagt 53,220 kronor, som betingats för vattenrätten, motsvarar 14 kronor per 9-månadershästkraft.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

De nu framlagda förslagen, avseende förvärv med ägande- eller servitutsrätt av vattenrätt i Ume älv och i Vindelälven, ingå såsom led i vattenfallsstyrelsens strävan att för kronans räkning förvärva så stor andel som möjligt i de vattenfall, i vilka kronan förut är intresserad. Då ersättningarna för de nu ifrågakvarande förvärven, tillhopa 74,035 kronor, få anses godtagbara för kronan, vill jag tillstyrka, att de villkorligt ingångna avtalen godkännas. Ersättningarna torde lämpligen böra gäldas av anslaget till inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar. Med hänsyn till förutsättningarna för anslagets disposition lärer emellertid riksdagens medgivande böra inhämtas.

Då de föreliggande avtalen äro förfallna, därest de icke godkännas av Kungl. Maj:t senast den 1 september 1940, torde ärendet böra bliva föremål för skyndsam behandling från riksdagens sida.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 1 augusti 1940 omnämnda 27 avtalen, avseende förvärv av vattenrätt i Ume älv och i Vindelälven;

b) medgiva, att av anslaget till statens vattenfallsverk för inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar må för gäldande av de i avtalen överenskomna ersättningarna tagas i anspråk ett belopp av 74,035 kronor.

Stockholm den 15 augusti 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson*, *Nilsson* i Malmö, *Tjällgren*, *Gabrielsson*, *von Stockenström*, *Ström* i Lidköping, *Heiding*, *Berling*, *Alfred Andersson*, *Ekströmer* och *Boman*; samt

från andra kammaren: herrar *Svensson* i Grönvik, *Jansson* i Falun, *Törnkvist*, *Skoglund*, *Eriksson* i Stockholm, *Jonsson* i Eskilstuna, *Åqvist*, *Persson* i Falla, *Andersson* i Tungelsta, *Andersson* i Falkenberg, *Närlinge* och *Ericsson* i Sörsjön.
